

2.11.2023

Ratkaisunumero
1013 2630**Tuomioistuimen kokoonpano**

Käräjätuomari Juha Kärkölä

AsianosaisetKantaja
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ryVastaajat
Keitele Energy Oy
Keitele Forest Oy
Keitele Timber Oy
Keitele Wood Products Oy**Asia**

Muu riita-asia

Vireille

13.10.2022

KANNE**Vaatimukset**

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vaatinut käräjäoikeuden vahvistavan, että vastaajat olivat hakeneet käräjäoikeudelta 20.12.2021 väliaikaista turvaamistoimea ja turvaamistoimea oikeudettomasti ja oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettusti tarpeettomasti sekä pitäneet väliaikaista turvaamistoimea koskevan käräjäoikeuden 21.12.2021 antaman päätöksen oikeudettomasti voimassa 31.12.2021 saakka.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vaatinut lisäksi, että vastaajat veloitetaan yhteisvastuullisesti maksamaan sille korvauksena oikeudenkäyntikuluista turvaamistoimihakemusasiassa ja turvaamistoimen täytäntöönpanoasiassa yhteensä 12.356,60 euroa ja korvauksena tarpeettomasta turvaamistoimen hakemisesta aiheutuneesta vahingosta 3.750 korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 22.10.2022 lukien.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vielä vaatinut, että vastaajat veloitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut 6.482 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen.

VASTAUS

Haasteet on annettu vastaajille tiedoksi 9.11.2022. Vastaajat eivät ole antaneet heiltä pyydettyjä vastauksia.

KANTAJAN LAUSUMA

Käräjäoikeus on puhelimitse kehottanut Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:tä harkitsemaan vahvistusvaatimuksiaan mikäli sillä ei ole riittävää oikeussuojan tarvetta niiden osalta.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on antanut lausuman 21.12.2022 vahvistusvaatimusten tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä, jonka mukaan korkein oikeus on lausunut, että kantajalla ei ole tarkoituksenmukaisuussyitä eli oikeudellista intressiä saada pelkkää vahvistusvaatimusta tutkittavaksi pelkästään sen vuoksi, että vahvistusvaatimuksella selvitetään mahdollisen myöhemmän suoritusvaatimuksen perusteita, mutta kuitenkin suoritusvaatimusta ei käsitellä samassa yhteydessä (KKO 1989:80). Myöhemmin korkein oikeuskaan ei ole enää ollut samalla kannalla, vaan se on tutkinut pelkkiä vahvistuskanteita vasta myöhemmin esitettävien suoritusvaatimusten perusteista (esim. KKO 2010:5) vailla huomioita prosessinedellytysten puuttumisesta, mikä pitäisi tehdä viran puolesta. Ei ole selvää, olisiko tuossakaan tilanteessa perustetta jättää vahvistusvaatimusta tutkimatta oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi.

Tässä asiassa kanne on muotoiltu siten, että pelkän suoritusvaatimuksen sijasta yhtäläinen oikeuskysymys tulisi käsitellyksi erillisten suoritus- ja vahvistusvaatimusten perusteina. Kyse on siitä, että onko tuossa tilanteessa viran puolesta peruste jättää vahvistusvaatimus tutkimatta, koska kantajalla ei ole oikeussuojan tarvetta suoritusvaatimuksen johdosta tehtävän tuomiolauselmakirjauksen lisäksi erilliseen vahvistustuomioon.

Huomioitavaksi tulee ensiksi se, että oikeudenkäymiskaaren säännöksiä (kanteenmuutoskielto 14:2.1 ja välituomion antamista koskeva 24:6) on muutettu 1990-luvulla, ja oikeuskirjallisuudessa (Dan Frände ym. Prosessioikeus) on tulkittu, että lainsäätäjä on muuttanut oikeustilaa siten, että näissä säännöksissä on tarkoitettu säännellä nimenomaan tilannetta, jossa suoritusvaatimuksen ohella esitetään suoritusvaatimukseen nähden saman oikeuden perustetta koskeva erillinen vahvistusvaatimus. Jos tätä on tarkoitettu oikeudenkäymiskaaren säännöksillä säännellä liittyen sallittuun kanteen muuttamiseen tai välituomion antamisen mahdollisuuteen, ei näyttäisi olevan tilaa tulkinnalle, että viran puolesta voitaisiin kantajan suoritusvaatimuksen ohessa esittämältä vahvistusvaatimukselta puuttuvan prosessinedellytykset.

Myöskin hovioikeudet ja korkein oikeus on tutkinut vahvistusvaatimukset suoritusvaatimusten rinnalla tilanteissa, joissa vahvistusvaatimuksella ei voida nähdä olleen edes kanteen nostamisen hetkellä itsenäistä tarvetta, vaan sama asia olisi tullut tutkituksi ja lausutuksi jo osana suoritusvaatimuksen perustetta. Ratkaisuissa KKO 2012:10 korkein oikeus tutki ja hyväksyi vahvistusvaatimuksen, joka ei antanut mitään lisää siihen nähden, mitä jo työ sopimuksen päättämisen jälkeen nostetussa kanteessa olisi ollut tarpeen työ sopimuslain 12 luvun 2 §:n korvauksen perustetta koskevan suoritusvaatimusta tutkittaessa. Korkein oikeus antoi valitusluvan ja tutki ja ratkaisi molemmat vaatimukset. Vahvistusvaatimuksen se hyväksyi ja suoritusvaatimuksen osalta palautti alioikeuden käsiteltäväksi. Ratkaisussa KKO 2018:64 kanne oli nostettu työsuhteen ja liikkeen luovutuksen jälkeen ja kanteessa oli vahvistusvaatimus siitä, että yhtiö oli menetellyt liikkeen luovutusta koskevien säännösten vastaisesti ja suoritusvaatimus yksin tuohon vahvistusvaatimukseen perustuen työ sopimuslain 12 luvun 2 §:n korvauksesta. Käräjä- ja hovioikeus eivät nähneet kanteen ja valituksen osalta erillisen vahvistusvaatimuksen tutkimisen intressissä ongelmaa vaan ne tutkivat ne molemmat. Valitus korkeimpaan oikeuteen koski enää suoritusvaatimusta, eli korkein oikeus ei enää sitä valituksen rajauksen vuoksi tutkinut eikä siitä lausunut.

Sama kysymys oikeudellisesta intressistä saada vaatimus käsitellyksi tuomioistuimessa voi tulla esiin myös kahden vahvistusvaatimuksen tilanteessa, jos ne näyttäisivät koskevan asiallisesti samaa oikeutta ja seuraamusta. Näissäkin tilanteissa korkein oikeus ei ole nähnyt oikeudenkäynnin edellytysten puuttuvan toiselta vahvistusvaatimukselta, jonka olisi voinut katsoa sisältyvän tai seuraavan jo toisesta. Näin esimerkiksi ratkaisussa KKO 2020:35 vahvistusvaatimusten 1 ja 2 keskinäisessä suhteessa, jotka molemmat tutkittiin. Ja sama tilanne oli myös ratkaisussa KKO 2016:10, jossa korkein oikeus tutki ja hyväksyi molemmat vahvistusvaatimukset, vaikka jälkimmäisen hyväksyminen jo sisälsi ensiksi mainitun. Näillä perusteilla Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry katsoo, että ei ole perustetta tässä asiassa katsoa, että kantajalla ei ole oikeutta saada tutkituksi kahta esittämänsä vahvistusvaatimusta.

VAATIMUS OIKEUDENKÄYNNIN VIIVÄSTYMISEN HYVITTÄMISESTÄ

Vaatimus

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vaatinut 20.10.2023, että Suomen valtio veloitetaan suorittamaan sille hyvityksenä oikeudenkäynnin viivästymisestä 1.500 euroa ja korvaamaan hyvityksen vaatimisesta aiheutuneina oikeudenkäyntikuluina 595,20 euroa.

Perusteet

Kanne on tullut vireille Helsingin kärjäoikeudessa 13.10.2022. Kysymys on laajan riita-asian käsittelyjärjestyksessä käsiteltävästä kanneasiasta siviiliasiassa, jossa sovinto on sallittu. Kärjäoikeus ei ole pyytänyt kantajalta täydennystä haastehakemukseen tai tehnyt muitakaan prosessinjohtollisia toimia ennen haasteen antamista vastaajille tiedoksi. Kärjäoikeus on antanut vastaajille haasteen ja pyytänyt vastaajalta vastauksen kanteeseen. Kärjäoikeus on pidentänyt vastauksen antamiselle annettavaa määräaika-aikaa siten, että uusi määräaika on päättynyt 9.12.2022. Vastaajat eivät ole antaneet kärjäoikeudelle vastausta kanteeseen määräaikaan mennessä tai sen jälkeen. Kantajan asiamies on tiedustellut asioiden etenemistä kärjäoikeudelle muun muassa sähköpostitse 13.12.2022 ja myöhemmin joulukuussa 2022. Kärjäoikeus ei ole tämän kirjelmän toimittamiseen mennessä antanut asiassa yksipuolista tuomiota tai tehnyt myöskään kantajan tiedossa olevia prosessinjohtollisia toimenpiteitä.

Oikeudenkäytön kehitystyöryhmän arviomuistion 18.8.2022 mukaan muiden kuin summaaristen riita-asioiden yhteenlasketut määrät kärjäoikeuksissa ovat laskeneet vuosi vuodelta vuodesta 2017 alkaen. Ratkaistujen muiden kuin summaaristen riita-asioiden käsittelyajat ovat vaihdatelleet kärjäoikeuksissa 5,7 ja 6,3 kuukauden välillä. Myös laajojen riita-asioiden lukumäärä on laskenut vuodesta 2010 selvästi, vaikkakin niiden käsittelyajat ovat pidentyneet. Vuonna 2010 pääkäsitellyssä ratkaistiin 3.121 laajaa riita-asiaa keskimäärin 11,5 kuukaudessa ja vuonna 2021 vastaavat luvut olivat 1.030 asiaa ja 18,7 kuukautta.

Tämän kanteen käsittelyajaksi kärjäoikeudessa tulee yli yksi vuosi, vaikka asian käsittely on asiallisesti pitänyt tulla kärjäoikeudessa valmiiksi jo pian 9.12.2022 jälkeen, kun vastaajista yksikään ei ollut antanut asiassa vastausta. Joka tapauksessa asian käsittely on kestänyt jo yli vuoden ja liki 11 kuukautta tai yli 11 kuukautta siitä, kun vastauksen antamisen määräaika päättyi. Kärjäoikeudessa asia ratkaistaan valmistelua jatkamatta kanteeseen vastaamattomuuden perusteella. Siten tällaisessa tilanteessa ei ole lain mukaan säännönmukaisesti tarvetta millekään prosessuaalisille toimille vastaamatta jäämisen jälkeen ennen asian ratkaisua yksipuolisella tuomiolla. Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n säännös koskee kaikkia kannevaatimustyyppisiä yhtäläisesti. Hyväksyä tulee vastaajan vastaamatta jättämisen perusteella yksipuolisella tuomiolla yhtäläisesti niin suoritusvelvoitteet, vahvistusvaatimukset kuten esimerkiksi kieltovaatimuksetkin. On vastaajan asia yksipuolisen tuomion tiedoksi saatuaan harkita saattaako se asian uudelleen vireille takaisinsaantihakemuksella.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:llä ei ole tiedossa, että kärjäoikeus olisi tässä asiassa ryhtynyt johonkin prosessinjohtollisiin toimiin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun seikan eli kannevaatimuksen selvästi perusteettomuuden selvittämiseksi. Siten oikeudenkäynnin keston viivästys ei voi johtua myöskään tällaisten prosessinjohtollisten toimien edellyttämästä ajankäytöstä. Jos kärjäoikeus tässä asiassa on harkinnut erillisten vahvistusvaatimusten osalta sitä, onko kantajalla oikeudellista intressiä sellaisia esittää, tuo seikka on prosessinedellytyksiin liittyvä oikeussuojan tarpeen harkintaa koskeva seikka, joka olisi viran puolesta tullut tutkia ja ottaa huomioon jo ennen kuin haaste ja vastauspyyntö on annettu tiedoksi vastaajalle. Tuossa kriteeristössä ei ole kyse oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n 2 momentin tarkoittaman vaatimuksen perusteettomuuden arvioinnista, joka on vaatimuksen materiaalsen perusteen arviointia. Siten viivästys 9.12.2022 jälkeen ei ole perusteltavissa myöskään tällä harkinnalla. Tällainen harkinta vahvistusvaatimuksen perusteesta on muutoinkin aiheutonta siihen nähden, että vahvistusvaatimuksen aineellinen peruste eli myös selvästi perusteettomuuden arviointi on yhtäläistä samassa kanteessa esitettyjen rahamääräisten suoritusvaatimusten kanssa, jotka joka tapauksessa tulisivat

hyväksytyksi yksin vastaajan vastauksen toimittamatta jättämisen perusteella. Korkein oikeus ei ole antanut oikeusohjeita, joissa se olisi katsonut kantajalta puuttuvan oikeussuojan tarve saada tutkituksi suoritusvaatimuksen perusteena sinänsä jo ratkaistava oikeussuhde myös samassa yhteydessä esitetyn vahvistusvaatimuksen osalta. Päinvastoin korkein oikeus kuten hovioikeudetkin säännönmukaisesti tutkivat kanneasiat myös vahvistusvaatimusten osalta tilanteissa, joissa vahvistusvaatimus ei samalla kertaa käsiteltävän suoritusvaatimuksen lisäksi laajenna oikeudenkäynnin kohdetta. Tähän nähden ei myöskään käräjäoikeuden mahdollisesti tekemä harkinta vahvistusvaatimuksen oikeussuojan intressistä eli prosessin edellytyksistä ole ollut aiheellista, eikä ainakaan sen ajan osalta, joka asian käsittelyssä on jo kestänyt 9.12.2022 lukien.

Asian käsittelyssä on tapahtunut viivästystä asian vireilletulosta 13.10.2022 lukein ja vähintäänkin ajalla 9.12.2022-20.10.2023 ja siitä eteenpäin lukien, jolloin asioissa ei ollut tapahtunut mitään toimenpiteitä tuomioistuimen puolelta. On ymmärrettävää, että yksipuolisen tuomion laatiminen vastauksen toimittamatta jättämisen jälkeen tuomioistuimella kestää päiviä tai yksittäisiä viikkoja, mutta lähes 11 kuukauden tai mahdollisesti jopa yli 11 kuukauden ajanjakso on merkinnyt hyvitykseen oikeuttavaa viivästystä. Asian käsittely on kestänyt pidempään kuin mitä tämän laatuissa asiassa on perusteltua ottaen huomioon erityisesti käsittelyssä ollut passiivinen ajanjakso. Lain esitöissä ja oikeuskäytännössä on yhden vuoden passiivista jaksoa pidetty oikeusvaltioperiaatteen vastaisena ja katsottu sen oikeuttavan hyvitykseen.

Kyse on tuomioistuimen toiminnasta ja siitä, että tuomioistuimelta voidaan odottaa joutuisuutta asian käsittelyssä. Valtion vastuu asiassa on objektiivista. Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on lausunut eräissä tuomioissaan, että jonkinlaisena tavoitteena tulisi pitää, ettei mikään oikeusaste käsitelisi asiaa vuotta kauemmin (HE 233/2008). Nämä kannanotot on tehty asioihin, jotka käsitellään tuomioistuimessa useiden asianosaisten erisisältöisten vaatimusten johdosta loppuun saakka ja ratkaisten asia materiaalisella perusteella, ei perustuen asianosaisten passiivisuuteen. On tähän nähden selvää, että vuotta tai sitä lähellä oleva käsittelyaika merkitsee hyvitykseen oikeuttavaa viivästystä asiassa, jota ei todellisuudessa ole käsitelty tai ollut tarpeenkaan enää käsitellä käräjäoikeudessa 9.12.2022 jälkeen muutoin kuin yksipuolisen tuomion kirjoittamisen ja antamisen osalta.

Oikeudenkäynti on viivästynyt valtion vastuulla olevasta syystä ajanjakson, joka on yli yhden vuoden tai lähestyy kestoaltaan yhtä vuotta. Asian käsittelyssä on ollut pitkä passiivinen jakso ottaen huomioon asioiden laatu, luonne ja prosessioikeudellinen tilanne vastaajien jätettyä vastaamatta kanteeseen.

Hyvityksen määrä on 1.500 euroa vuodessa kultakin vuodelta, jona oikeudenkäynti on tuomioistuimen tai viranomaisen vastuulla olevasta syystä viivästynyt. Kantaja on tässä vaiheessa oikeutettu oikeudenkäynnin hyvityksestä annetun lain 6 §:n mukaiseen 1.500,00 euron suuruiseen hyvitykseen.

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Pääasia

Käräjäoikeus katsoo, että Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n suoritus- ja oikeudenkäyntikuluvaatimukset eivät ole selvästi perusteettomia. Koska vastaajat eivät ole antaneet heiltä pyydettyä vastausta, kanne on näiden vaatimusten osalta ratkaistava valmistelua jatkamatta siten, että kanne hyväksytään yksipuolisella tuomiolla.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vaatinut erikseen sen suoritusvaatimusten useiden vaihtoehtoisten perusteiden vahvistamista erillisillä vaatimuksilla. Vahvistusvaatimusten osalta käräjäoikeuden on vielä

arvioitava, onko Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:llä riittävää oikeussuojan tarvetta vahvistusvaatimuksilleen.

Käräjäoikeus toteaa, että oikeussuojan tarve on oikeuskäytännössä vakiintunut ehdoton prosessinedellytys, joka ei perustu kirjoitettuun lakiin ja jota on tulkittava suppeasti. Ehdoton prosessinedellytys on tutkittava viran puolesta myös haasteen antamisen jälkeen, minkä vuoksi käräjäoikeus ei voi ratkaista vahvistusvaatimuksia pelkästään sen perusteella, että vastaajat eivät ole antaneet heiltä pyydettyä vastausta. Kantajan oikeussuojan tarvetta arvioidaan suhteessa kannevaatimuksiin.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on vaatinut vahvistettavan, että vastaajat olivat hakeneet turvaamistoimea oikeudettomasti ja tarpeettomasti ja että vastaajat olivat pitäneet väliaikaista turvaamistoimea koskevan käräjäoikeuden 21.12.2021 antaman päätöksen oikeudettomasti voimassa 31.12.2021 saakka. Käräjäoikeus toteaa, että Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n haastehakemuksesta ei suoraan ilmene Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:llä olevan itsenäistä oikeussuojan tarvetta vaatimuksilleen, minkä vuoksi tämän tyyppisiin poikkeuksellisiin vaatimuksiin on suhtauduttava lähtökohtaisesti pidättyvästi. Koska oikeussuoja tarvetta ehdottomana prosessinedellytyksenä on kuitenkin tulkittava suppeasti, käräjäoikeus harkitsee tässä tapauksessa oikeaksi, että Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:llä on riittävä oikeudellinen intressi vaatia vahvistettavaksi vastaajien hakeneen turvaamistoimea oikeudettomasti ja tarpeettomasti sekä pitäneen väliaikaista turvaamistoimea koskevan käräjäoikeuden 21.12.2021 antaman päätöksen oikeudettomasti voimassa 31.12.2021 saakka. Oikeussuojan tarvetta koskeva vaatimusten tutkimisen edellytys on siten täyttynyt.

Käräjäoikeus toteaa lisäksi olevan selvää, etteivät vastaajat ole voineet itsenäisesti määrätä väliaikaista turvaamistoimea koskevaa käräjäoikeuden 21.12.2021 antaman päätöksen voimassaolosta mikä puoltaa sitä, että vaatimus, jonka mukaan vastaajat olivat pitäneet päätöksen voimassa, on sanamuotonsa mukaisena perusteeton. Koska vaatimus ei kuitenkaan suoraan liity julkiseen etuun ja tuomioistuimen oma-aloitteinen tutkimisvalta ja -velvollisuus on riita-asioissa säädetty suppeaksi, käräjäoikeus harkitsee oikeaksi, että vaatimusta ei voida pitää myöskään oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n tarkoittamalla tavalla selvästi perusteettomana.

Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittäminen

Asian käsittely käräjäoikeudessa

Käräjäoikeus on 31.10.2022 kehottanut Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:tä ensimmäisen kerran oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n 3 momentin mukaisesti puhelimitse harkitsemaan vahvistusvaatimuksiaan ja todennut vaatimusten olevan mahdollisesti vailla itsenäistä oikeudellista intressiä. Puhelinkeskustelun perusteella käräjäoikeus on päättänyt antaa asiassa haasteet, mutta todennut käräjäoikeus joutuu harkitsemaan asian viran puolesta, mikäli vastaajat eivät anna vastausta. Käräjäoikeus on antanut asiassa haasteet 2.11.2022 ja haasteet on annettu vastaajille tiedoksi 9.11.2022. Vastausten määräaika on siten päättynyt 9.12.2022. Vastaajat eivät ole antaneet heiltä pyydettyjä vastauksia.

Käräjäoikeus on ollut Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:hyn yhteydessä uudelleen puhelimitse ja todennut, että vahvistusvaatimusten ratkaiseminen edellyttää arviointia viran puolesta ja että asia on vahvistusvaatimuksia lukuun ottamatta ratkaistavissa välittömästi yksipuolisella tuomiolla. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on tämän johdosta antanut vahvistusvaatimuksia koskevan lausuman 21.12.2022. Tämän jälkeen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n asiamies on tiedustellut asian käsittelyn etenemistä toisen asian käsittelyn yhteydessä 12.4.2023 ja hänelle on ilmoitettu käsittelyn olevan kesken.

Sovellettavat säännökset ja muut oikeusohjeet

Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 3 §:n mukaan yksityisellä asianosaisella on oikeus saada valtion varoista 6 §:ssä tarkoitettu kohtuullinen hyvitys, jos oikeudenkäynti viivästyy siten, että se loukkaa asianosaisen oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan arvioitaessa, onko oikeudenkäynti viivästynyt, otetaan oikeudenkäynnin keston lisäksi huomioon erityisesti: 1) asian laatu ja laajuus; 2) asianosaisten, viranomaisten ja tuomioistuinten toiminta oikeudenkäynnissä; 3) asian merkitys asianosaiselle. Pykälän 2 momentin mukaan oikeudenkäynnin viivästymistä arvioitaessa otetaan lisäksi huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS 19/1990) 6 artiklan 1 kappaleen soveltamista.

Lain 4 §:ää koskevien esitöiden (HE 233/2008 vp. s 23-24) mukaan kysymys oikeudenkäynnin viivästymisestä olisi ratkaistava viime kädessä eri seikkojen kokonaisarvostelun perusteella. Huomioon tulisi ottaa ensinnäkin, kuinka laaja tai muuten vaikea asia on. Mitä vaikeampi asia on kyseessä, sitä pidempää käsittelyaikaa voidaan yleensä pitää kohtuullisena. Merkityksellinen kriteeri on myös se, miten eri osapuolet ovat toimineet asian käsittelyssä ja miten se on vaikuttanut asian viipymiseen. Erityisesti hyvitystä vaatineen asianosaisen toimilla saattaa olla merkitystä. Tuomioistuimen käsittelytoimien osalta tulisi kiinnittää huomiota muun muassa siihen, onko asian käsittelyyn sisältynyt pitkiä passiivisia jaksoja, jolloin asiassa ei ole tapahtunut toimenpiteitä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota siihen, ovatko käsittelytoimet olleet tarpeellisia ja ovatko ne edistäneet asian käsittelyä. Mitä merkityksellisempi asia on kyseessä, sitä joutuisemmin se tulee käsitellä. Jos asian ratkaisulla on erityinen henkilökohtainen intressi asianosaiselle, vaaditaan yleensä tavallista joutuisampaa käsittelyä. Koska oikeudenkäynnin viivästymisen arviointi perustuu ihmisoikeustuomioistuimessa yksittäistapauksittain suoritettavaan arviointiin, kohtuulliselle kestolle ei ole asetettavissa sellaista yleistä rajaa, jota voitaisiin käyttää apuna kansallisessa soveltamisessa. Ihmisoikeustuomioistuin on tosin lausunut joissakin tuomioissaan, että jonkinlaisena tavoitteena tulisi pitää, ettei mikään oikeusaste käsitelisi asiaa vuotta kauemmin.

Johtopäätökset

Käräjäoikeus toteaa, että oikeushenkilöiden välistä määrältään pienehköä vahingon ja kulujen korvaamista koskevaa riitaa ei voida pitää laadultaan kiireellisenä asiana. Käräjäoikeus katsoo, että viran puolesta tehtävää riittävän oikeussuojan tarpeen tutkimista tilanteessa, jossa suoritustuomion useita vaihtoehtoisia ja osin perusteettomia perusteita pyydetään poikkeuksellisesti erikseen kanteella vahvistettavaksi, on pidettävä kohtalaisen vaikeana ja kysymyksen ratkaiseminen on edellyttänyt laajahkon oikeuskäytännön selvittämistä. Kannevaatimuksia on tullut arvioida myös suhteessa niiden perusteisiin, minkä vuoksi Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n 30-sivuisen haastehakemuksen perusteella asiaa on pidettävä myös kohtalaisen laajana. Asian laatu ja laajuus eivät puolla oikeudenkäynnin arvioimista viivästyneeksi.

Käräjäoikeus katsoo, että tuomioistuimen toimintaa ja prosessitoimien passiivisuutta on arvioitava suhteessa Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n 21.12.2022 antamaan lausumaan, jonka jälkeen asia olisi ollut ratkaistavissa 10 kuukauden ja 12 päivän ajan. Tätä voidaan pitää passiivisena ajanjaksona, jolle ei ole viivästystä arvioitaessa hyväksyttävää syytä, eikä tuomioistuimen yleistä ja pitkäaikaista ruuhkautumista pidä ottaa huomioon. Ajanjakso on selvästi alle vuoden mittainen, mutta sitä voidaan kuitenkin pitää melko pitkänä. Pelkästään Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n suoritus- ja oikeudenkäyntikuluvaatimusten osalta asia olisi todennäköisesti ratkaistu yksipuolisella tuomiolla huomattavasti nopeammin,

mutta vahvistusvaatimukset ovat edellä muun muassa Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n lausumasta ilmenevällä tavalla edellyttäneet kärjäoikeuden arviointia viran puolesta. Esimerkiksi korkeimman oikeuden ennakkoratkaisuun KKO 2018:64 päättyneessä asiassa kärjä- ja hovioikeus eivät olleet vahvistaneet esitettyä vahvistusvaatimusta. Asianosaisen ja tuomioistuimen toiminta oikeudenkäynnissä puoltaa oikeudenkäynnin arvioimista viivästyneeksi.

Asiassa ei ole ilmennyt mitään sellaista, jonka perusteella voitaisiin päätellä asian olevan jollakin tavalla tavanomaista merkityksellisempi tai kiireellinen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:lle tai että ratkaisulla voisi olla erityinen henkilökohtainen intressi tälle. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry ei ole myöskään yhteydenotoissaan ilmaissut edellä mainittuun viittaavaa. Asian merkitys asianosaiselle puhuu sitä vastaan, että oikeudenkäynti voitaisiin arvioida viivästyneeksi.

Asian kokonaiskäsitelyaika on ollut 1 vuoden ja 20 päivää. Kärjäoikeus katsoo, että oikeudenkäynti on jossain määrin viivästynyt ja asia olisi tullut edellä ilmenevästä pääasian laajahkoa harkintaa edellyttäneestä ratkaisusta huolimatta ratkaista nopeammin. Asian laatua ja laajuutta, asianosaisten ja tuomioistuinten toimintaa sekä asian merkitystä asianosaiselle kokonaisuutena arvostellen oikeudenkäynti ei ole kuitenkaan tässä vaiheessa vielä viivästynyt siten, että se loukkaa Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa. Näin ollen Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n vaatimukset oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä ja hyvityksen vaatimisesta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista on hylättävä.

Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen hyvitysvaatimuksesta antamaan ratkaisuun haetaan muutosta kuten pääasiassa. Tässä asiassa pääasia on ratkaistu Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n kanteen mukaisesti yksipuolisella tuomiolla vastaajia vastaan, jolloin ainoastaan vastaajilla on oikeus hakea pääasiaan muutosta takaisinsaannilla. Siltä osin kuin kannetta ei ole hyväksytty, muutoksenhakuineen on pääsäännön mukaan valitus. Kärjäoikeus harkitsee oikeaksi, että Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:llä on oikeus hakea valittamalla muutosta siltä osin kuin sen oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämistä koskevat vaatimukset on hylätty.

Tuomio- ja päätöslauselma

Pääasia

Kärjäoikeus vahvistaa, että Keitele Energy Oy, Keitele Forest Oy, Keitele Timber Oy ja Keitele Wood Products Oy olivat hakeneet kärjäoikeudelta 20.12.2021 väliaikaista turvaamistoimea ja turvaamistoimea oikeudettomasti ja oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettua tarpeettomasti sekä pitäneet väliaikaista turvaamistoimea koskevan kärjäoikeuden 21.12.2021 antaman päätöksen oikeudettomasti voimassa 31.12.2021 saakka.

Keitele Energy Oy, Keitele Forest Oy, Keitele Timber Oy ja Keitele Wood Products Oy veloitetaan yhteisvastuullisesti maksamaan Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:lle korvauksena oikeudenkäyntikuluista turvaamistoimihakemusasiassa ja turvaamistoimen täytäntöönpanoasiassa yhteensä 12.356,60 euroa ja korvauksena tarpeettomasta turvaamistoimen hakemisesta aiheutuneesta vahingosta 3.750 korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 22.10.2022 lukien.

Keitele Energy Oy, Keitele Forest Oy, Keitele Timber Oy ja Keitele Wood Products Oy veloitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:lle oikeudenkäyntikuluja 6.482 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen.

Oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittäminen

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n vaatimukset oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä ja hyvityksen vaatimisesta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista hylätään.

Muutoksenhaku***Pääasia***

Vastaaja, jota vastaan on annettu yksipuolinen tuomio, ei saa hakea muutosta valittamalla. Sen sijaan vastaajalla on oikeus hakea takaisinsaantia.

Takaisinsaannilla tarkoitetaan sitä, että asia käsitellään uudelleen yksipuolisen tuomion antaneessa käräjäoikeudessa. Takaisinsaantia on haettava tältä käräjäoikeudelta kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun vastaaja on hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon yksipuolisesta tuomiosta.

Takaisinsaantihakemuksessa on mainittava sellainen syy ratkaisun muuttamiseen, joka olisi voinut estää yksipuolisen tuomion, jos se olisi ilmoitettu vastauksen antamiselle asetetussa määräajassa.

Jos takaisinsaantia ei haeta oikeudenkäymiskaassa säädetyllä tavalla, yksipuolinen tuomio jää pysyväksi.

Oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittäminen

Oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla oikeudenkäymiskaassa säädetystä järjestyksessä. Tyytymättömyyttä on ilmoitettava viimeistään seitsemäntenä päivänä (kello 16.15 mennessä) siitä päivästä, jona käräjäoikeuden ratkaisu annettiin.

Sähköinen allekirjoitus

Käräjätuomari Juha Kärkölä